

"...

II. 6723 SAYILI KANUN'UN "YÜRÜRLÜK" KOŞULU BEKLENMEKSİZİN

"VARLIK" KOŞULU YETERLİ GÖRÜLEREK İŞBU DAVANIN AÇILMASININ GEREKÇELERİ

Anayasa'nın 7. maddesine göre, yasama yetkisi TBMM'ye aittir. Anayasa'nın 87.

maddesinde de TBMM'ye ait yetkilerin kapsamı belirlenmektedir. Bu sürecin, Genel Kurul'un "Kabûl" iradesiyle tamamlanacağı kuşkusuzdur. Yasama organından sâdır olan bir norm, bir kanun, TBMM Genel Kurulunda oylanıp kabûl edilmekle, artık hukuk âleminde hayâtiyet kazanmış, vâir olmuş demektir. 6723 sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, TBMM Genel Kurulu'nda 01.07.2016 tarihinde kabûl edilmekle artık hayâtiyet kazanmış ve hukuk âleminde vâir olmuştur.

Kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması ya da halkoyuna sunulması işlemi, doğası gereği kanunların "varlık koşulu" niteliğinde değildir. Anayasa'nın 89. maddesinden de anlaşılacağı gibi, kanunlar, TBMM Genel Kurulunun iradesiyle "varlık" (hayâtiyet) kazanır ve Cumhurbaşkanınca Resmi Gazete'de yayımlanmakla yürürlüğe girer. Diğer yandan, Anayasa'nın "Dava açma süresi" başlıklı 151. maddesinde "Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, kanun hükmünde kararname veya içtüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altmış gün sonra düşer." denilmektedir. Bu madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, buradaki 60 günlük süre, "hak düşürücü" süredir. Bu hak düşürücü sürenin başlangıcı ise, Resmi Gazete'de yayımlanma tarihidir. Fakat buradan, şekil ya da esas yönünden iptal davası açabilmek için ilgili kanunun ille de Resmi Gazete'de yayımlanmasını beklemek gerektiği sonucuna varılmaz. Çünkü hak düşürücü sürenin ne zaman dolduğuna ve hakkın ne zaman kullanılmaya başlayacağına ilişkin süreler, farklı kavramlardır.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Sayın Osman Paksüt, Anayasa Mahkemesinin E. 2014/46

K. 2014/38 kararına yazdığı Karşı Oy yazısında, haklı olarak aşağıda yer alan gerekçeyi belirtmiştir:

"Hak düşürücü sürenin ne zaman dolduğu ile hakkın ne zaman kullanılmaya başlayacağı farklı şeylerdir. Ceza muhakemesinde, temyiz itirazlarının gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde Yargıtaya sunulacağı sebep gösterilerek, sanığın veya avukatının gerekçeli kararın tebliğinden önce öğrendiği ilk derece mahkemesinin kararına ilişkin itirazlarını içeren dilekçe Yargıtayca incelenmezlik edilemez. İdari yargıda, yükümlünün hak ve menfaatlerini ilgilendiren bir idari işlem tesis edildiğini yetkili makamlarca yapılacak yazılı bildirim dışında başka yollarla öğrenmiş olması üzerine açılan davada, usulüne uygun tebliğ yapılmadıkça dava süresi başlamayacağından, işlemi öğrenme tarihinden söz edilerek davanın süre aşımı yönünden ret edilmesinde yasal isabet olmadığı, yazılı bildirim olmamasına rağmen işlemin varlığı haricen öğrenilerek açılan davanın incelenmesine engel bulunmadığı, bu durumda vaktinden önce açılan bir davadan söz edilemeyeceği, Danıştay 4. Dairesinin 28.12.1987 tarihli, E:1987/5041, K:1987/4133 sayılı kararında belirtilmiştir. Kamu hukuku alanındaki bir konu olan Anayasa Mahkemesinde iptal davası açma hakkının, özel hukuktaki alacağın muacceliyet kesbetmesi veya bir senedin vadesinin gelmesi mantığıyla yorumlanması,

kanaatimce doğru olmamıştır. Maddede dava açma hakkının başlangıcı konusunda boşluk mevcut olduğundan, "hâkimin hukuk yaratması" ilkesine uygun olarak, Mahkemece bu hakkın, iptal istemine konu olan kanunun Resmî Gazetede yayımlanmasından önce de kullanılabileceğine hükmedilmesine, Anayasa'nın lafzı yönünden bir engel bulunmamaktadır.”

Gerek Anayasa'nın 151. maddesinde ve gerekse 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 67. maddesinde öngörülen dava açma sürelerinin, Resmi Gazete'de yayımlanma tarihinden itibaren başlaması gerektiğini öngören düzenlemeler hak düşürücü süreyi tanımlayan düzenlemelerdir. Bu nedenle, bir yasama tasarrufunun Resmi Gazete'de yayımlanması sadece “yürürlük” koşuludur; “varlık” koşulu değildir. Kanunlar, TBMM Genel Kurulunun “kabûl” iradesinin tezâhürü ile birlikte “varlık” kazanırlar ve böylece hukuk âleminde vâir olurlar. İşte, kanaatimizce, bu “varlık” koşulunun gerçekleşmesi, Anayasa Mahkemesi'ne iptal davası açabilmek (ya da olayımızda olduğu gibi aynı zamanda “yokluk” isteminde bulunabilmek) için yeterlidir; “yürürlük” koşulunun da gerçekleşmesini (yâni, Resmi Gazetede yayımlanmasını) beklemeye hâcet bulunmamaktadır.

Zira, Anayasa'nın 7., 87. ve 175. maddeleri uyarınca, olağan kanun ya da Anayasa değişikliği niteliğindeki her bir tasarrufun TBMM'nin yetki alanına girdiği açıktır. Anayasa, TBMM'nin bu yetkisini, “yürürlük koşullarını yerine getiren ya da getirmeyen yasalar bakımından herhangi bir ayırım yapmaksızın” tanımaktadır. TBMM'nin hukuksal tasarrufları, Anayasadaki ayırık durumlar dışında, Anayasa Mahkemesi'nin denetimine tâbidir.

Nitekim 19.2.2008 tarih ve 26792 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 27.11.2007 tarih ve Esas: 2007/99, Karar: 2007/86 sayılı Kararında;

“... Anayasanın 7., 87. ve 175. maddeleri uyarınca, olağan yasa ya da Anayasa değişikliği niteliğindeki her bir tasarrufun TBMM'nin yetki alanına girdiği açıktır. Anayasa TBMM'nin bu yetkisini yürürlük koşullarını yerine getiren ya da getirmeyen yasalar bakımından herhangi bir ayırım yapmaksızın tanımaktadır.

TBMM'nin hukuksal tasarrufları, Anayasa'daki ayırık durumlar dışında, Anayasa Mahkemesinin denetimine tabidir. Anayasa Mahkemesinin, Anayasa değişikliklerini şekil bakımından denetleme yetkisi, Anayasa'nın 148. maddesinin 2. fıkrasında referanduma sunulan-sunulmayan ve yürürlüğe giren-girmeyen yönünden herhangi bir ayırma tabi tutulamaz. Nitekim Anayasa Mahkemesi halkoyuna sunulduğundan dolayı henüz yürürlüğe girmedeği halde, istem üzerine 5678 sayılı Anayasa Değişiklikleri Hakkında Kanun'un Anayasa'ya uygunluğunu denetlemiştir...”

Demek suretiyle, henüz yürürlüğe girmemiş olan bir yasama tasarrufunun Anayasa'ya uygunluğunu denetlemekte herhangi bir sakınca görmemiştir. Diğer yandan, Anayasa Mahkemesi aynı Kararında aynen şu görüşe yer vermiştir:

“... Değişikliğin henüz yürürlüğe girmemiş olması bu sonucu değiştirmemektedir. Yasanın yürürlüğe girmesi tali kurucu iktidar olarak TBMM'yi değil, diğer devlet organlarını ve bireyleri bağlayıcı olabilmesinin önkoşuludur...”

Görüldüğü gibi, Anayasa Mahkemesi, bu görüşü ile “kanunların yürürlüğe girmesini tâli kurucu iktidar olarak TBMM'yi değil, diğer devlet organlarını ve bireyleri bağlayıcı olabilmesinin ön-koşulu” olarak görmektedir. Kaldı ki, Anayasamızda ve hukuk düzenimizde

(mevzuâtımızda), kanunların, yürürlük öncesi (A priori) yargısal denetimini yasaklayan (yargısal denetim yolunu kapayan) herhangi bir hüküm mevcut değildir.

Dolayısı ile aşağıda ayrıntılı biçimde açıklamaya çalıştığımız veçhile, sakat bir yetkiye ve amaca dayanılarak ihdâs olunan bir kanunun -dava konusu olayımızda olduğu gibi- Anayasa'nın 89. maddesindeki prosedürün tamamlanması ve Cumhurbaşkanınca yayımlanması (yürürlük koşulu) beklenmeksizin “yokluğunun tespiti”nin ya da “iptali”nin istenmesi olanaklıdır. Bu itibarla, dava konusu 6723 sayılı Kanun'un TBMM Genel Kurulunca kabûlü (varlık koşulu) yeterli görülmüş ve dava konusunun “önemi”, “hassâsiyeti” ve “âciliyeti” gözetilerek 6723 sayılı Kanun'un Resmi Gazete'de yayımlanması (yürürlük koşulu) beklenmeksizin yargısal denetiminin sağlanabilmesi bakımından işbu dava açılmıştır.

III. YOKLUK İSTEMİNE İLİŞKİN İDDİALARIN GEREKÇELERİ

Geleneksel kamu hukuku doktrinine göre, bir hukukî işlemin, “çok ağır bir sakatlık” ile malûl olması durumunda bu işlem “yok hükmünde” sayılır (Kemal Gözler, Türk Anayasa Hukuku, Bursa, 2000, sh.949 vd.). Yokluk, bir kurala vücut veren iradenin mevcut olmamasıdır. Bu nedenle, yasama işleminin yok sayılabilmesi, ancak ağır bir yetki gaspı halinde mümkündür. Hukukî işlemin, yani kanunun geçerliliği üzerinde “iptal”den daha ağır bir hukuka aykırılık hâli, “yokluk”tur. Dava konusu yaptığımız somut olayda olduğu gibi, kanunla yargısal denetimi etkisiz bırakacak düzenleme, “tipik ve ağır bir yetki gaspı” olup, hukukî işlemin yokluğu sonucunu zorunlu olarak doğurur. Bu durum, Anayasamızda öngörülen “kuvvetler ayrılığı” ilkesinin sonu demektir. Başka bir deyişle, dava konusu yaptığımız 6723 sayılı Kanun ile öngörülen düzenleme, yargısal denetimin olası bir aykırılığının yaptırımı etkisiz bırakma amacını güttüğü için açık ve ağır bir yetki gasbidir, yaptırımı ise “yokluk”tur.

Nitekim 6723 sayılı Kanunun Resmi Gazete'de yayımlandığı anda gerek Danıştay'da gerekse Yargıtay'da bazı yargıçların görevi sona ermektedir. Hiç kuşku yok ki 6723 sayılı Kanun'la getirilen düzenlemelerin Resmi Gazete'de yayımını takiben derhal hayata geçirilmesi amaçlanmakta olup, bu durum, ileride yargısal denetim sonucunda verilecek olası bir yürürlüğün durdurulması ve iptal kararını etkisiz bırakma amacını güttüğünden, “açık” ve “ağır” bir “yetki gasbını” ortaya çıkaracaktır. Bu itibarla, somut olayda, “iptal” yaptırımından daha ileri bir yaptırım gerekmektedir. Bu da ancak dava konusu 6723 sayılı Kanun ile Anayasa'ya aykırı olarak getirilen düzenlemelerin Anayasa Mahkemesince “yok hükmünde sayılması” ile mümkündür.

“Yokluk” ve “iptal” farklı kavramlardır. Yokluk (inexistence), işlemin başından beri hükümsüz sayılması anlamına gelmektedir. Anayasa Mahkemesi kimi kararlarında “yokluk” konusundaki görüşlerini açıklamıştır. Örneğin, 21186 sayılı Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanan "1992 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 1. maddesine bağlı (A) işaretli cetvelinde gösterilen Kültür Bakanlığı kısmı ile bu kısmın unsurlarını ve açıklamalarını içeren bölümlerinin Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülerek iptaline” ilişkin olarak verdiği bir kararda, özetle, “Yönetim hukukunda yokluk, bir hukuksal işlemin hiç doğmamış, hukuk âlemine çıkmamış sayılması sonucunu doğurur. Bu bağlamda, Anayasa yargısında yasama işlemlerinin yok sayılabilmesi ancak yetki ve görev gasbı ya da çok ağır biçim eksikliği durumlarında söz konusu olabilir.” demek suretiyle “yokluk” konusundaki düşüncesini açıklamıştır (Anayasa Mahkemesi'nin 17.9.1992 gün ve E.1992/26, K.1992/48 sayılı Kararı). Dolayısı ile Anayasa Mahkemesi, iptalden daha ileri bir tartışma yapabilmek için iptal sebeplerinden daha ağır hukuka aykırılık sebebi aranacağını belirterek bunun yaptırımının

“yokluk” olacağına işaret etmiştir.

Kezâ Anayasa Mahkemesinin 24.5.1988 gün ve E.1988/11, K.1988/11 sayılı Kararına ekli karşı oy yazısında üye Muammer Turan, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen bir kanunun tekrar kabûl edilmesi durumunda, bu ikinci kanunun “mutlak butlanla batıl sayılıp, çıkartıldığı günden itibaren geçerli olmadığına” hükmedilmesi gerektiği yönünde görüş bildirmiştir (Muammer Turan’ın Karşı Oy Yazısı, Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı 24, sh.170). Daha yakın zamanda da 17.10.1996 gün ve E.1996/4, K.1996/39 sayılı Karara ekli karşı oy yazısında (Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı 32, Cilt 2, sh.844 vd.) ve 13.5.1998 gün ve E.1996/51, K.1998/17 sayılı Karara ekli karşı oy yazısında (Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı 35, Cilt 1, sh.178 vd.), üye Mustafa Bumin, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen kanunun tekrar çıkarılmasının bir “ağır ihlâl” olduğunu belirtmiş ve böyle bir kanunun “iptal” değil, “yokluk” saptanılarak davanın reddine karar verilmesi gerektiği yönünde görüş bildirmiştir. Nihayet, Anayasa Mahkemesi’nin 13.5.1998 gün ve E.1996/51, K.1998/17 sayılı Karara ekli karşı oy yazılarında üyeler Yalçın Acargün, Mustafa Yakupoğlu ve Fulya Kantarcıoğlu karşı oy yazılarında, iptal edilen kanunun yerine yeni kanun yapılması durumunda söz konusu kanunun karşılaşması gereken yaptırımın “iptal” değil, “yok hükmünde sayılması” olduğunu belirtmişlerdir (Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı 35, Cilt 1, sh.175-178; Kemal Gözler, a.g.e, sh.951, dipnot:262).

Diğer yandan, bir hukukî işlemin yetki unsuru bakımından sağlıklı ve geçerli sayılabilmesi, yetkili bir organ tarafından yapılmasının yanısıra, yetkinin Anayasa’nın çizdiği alan içerisinde ve Anayasa’ya uygun olarak kullanılmasını da gerektirir. Burada Anayasa kuralları ve bu kurallara uygunluk koşulu, yasama yetkisi için bir sınır oluşturmaktadır. Dava konusu yaptığımız 6723 sayılı Kanun’la yapılan düzenlemelerde ise yasama yetkisinin bu sınır aşılıp ve saptırılarak kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, öncelikle, 6723 sayılı Kanun’un ihdâsı sırasında yasama yetkisi, Anayasa’nın 2. maddesinde öngörülen “demokratik hukuk devleti” ilkesine aykırı biçimde kullanılmıştır. Yasama yetkisinin böyle bir değişikliği gerçekleştirmek için kullanılmasının, Anayasanın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesi ile de çeliştiği yadsınamaz. “Hukuk devleti” ilkesinin dayandığı temel unsurlardan biri de hukuk güvenliğidir. Ancak Anayasa değişikliğiyle yapılması gereken bir yasama işleminin kanun yolu ile yapılmasının önünü açan böylesi bir yasama yetkisi, hukuka ve Devlete olan güveni ortadan kaldırır; dolayısıyla, böyle bir durum, Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen “hukuk devleti” ilkesine ve dolayısı ile Başlangıç Bölümünün 4. paragrafında ifadesini bulan

“kuvvetler ayrılığı” prensibine de aykırı düşer.

Nitekim Anayasa, TBMM’ye yasama erkini, netice itibariyle, kamu yararını sağlamak üzere vermiştir. Bu durum, aynı zamanda Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen “hukuk devleti” ilkesinin de bir gereğidir. Yapılan yasama işlemlerinin, kamu yararı amacına değil, öznel (subjektif) amaçlara yönelik olarak yapılması halinde ise yasama yetkisinin saptırıldığını söylemek gereklidir. Böylesi bir yetki saptırması da, yasama yetkisinin Anayasa’ya aykırı bir biçimde kullanılması nedeniyle, bu yetkinin kullanılması yoluyla yapılan hukukî işlemin, yetki unsuru bakımından Anayasa’ya aykırı bir görünüm almasına yol açar ve bu işlemin yoklukla malûl olması sonucunu doğurur.

Anayasamızda devredilemez olarak düzenlenen yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Yasa koyucu bu yetkisini kullanırken “Anayasa’nın açık hükümlerinden önce hukukun, bilinen ve bütün uygar memleketlerde kabul edilen prensiplere

uygun olması” şartı ile sınırlıdır. Bir başka deyişle kanunlar “hukukun evrensel kurallarına” ve Anayasa’ya uygun olmak zorundadır.

Yasama faaliyetlerinde en önemli sınırlılık ise yasa koyucunun amacıdır. Kanun koyucu siyasi tercihlerini yaparken kamunun yararına aykırı hareket edemez. Kanun koyucu, yasama yetkisini kullanırken, yokluğun tespiti ya da iptali talep edilen bu kanundaki gibi siyasal amaçlar veya kişisel amaçları gözetemez. Yokluğun tespiti ya da iptali talep edilen düzenleme alenen siyasal bir amaca yöneliktir ve bu sebeple kanun sakattır. Kanunun gerekçesi de değerlendirildiğinde ileri sürülen argümanlar kamu yararının varlığını karşılamamaktadır (Anayasa Mahkemesinin 1963/124E., 1963/243K., 11/10/1963 tarihli kararı). Kaldı ki Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarında belirttiği gibi kanun koyucunun kişisel, siyasal ya da “saklı bir amacının” olması durumunda yetki saptırması nedeniyle kanun sakattır. Yokluğun tespiti ya da iptali talep edilen Kanun amaç yönünden sakat olmakla

Anayasa’nın 2. maddesinde tanımlanan hukuk devleti ilkesine de aykırılık taşımaktadır. Düzenlemelerin daha çok, siyasal nedenlere dayandığı durumlarda, kamu yararı olmadığı için, amaç unsuru bakımından Anayasa’ya uygunluğunun savunulamayacağı açıktır (AYM Kararı : 1988/14E., 1988/18K., 14/06/1988 tarihli Kararı).

“Anayasa kuralları ile kamu yararı ve kamu düzenine bağlı kalmak zorunda” olan kanun koyucu, eğer ki bu yetkisini “hukukun ana prensiplerine dayanmadan ve sadece belli bir anda hasıl olan geçici çoğunluğun sağladığı kuvvete dayanılarak” kullanırsa, “toplum vicdanında olumsuz etkiler yaratır” . Yokluğun tespiti ya da iptali talep edilen kanun uygulanmakla hükmünü icra edecek bir kanun niteliğindedir. Yüksek yargıyı sadece siyasal amaçlar doğrultusunda, belirlenen listeler üzerinden yüksek yargıçların görevlerine devam etmesini yahut edememesini sağlayacak olan düzenleme yüksek yargı üyelerinin sahip olduğu anayasal güvencele aykırı nitelik taşıması, yargı bağımsızlığına aykırı olmanın yanı sıra toplumda hukuka duyulan güveni doğrudan etkilemesi bakımından da toplumun huzur ve barışını etkileyecek niteliktedir.

Şu hususu da önemle belirtmek gerekir ki, 6723 sayılı Kanunun asıl amacının “kamu yararı” olması gerekirken, aslında “gizli bir gündemi olduğu buradan hareketle “TBMM’nin yetkisinin bulunmadığı bir anayasal alanda yetki gasbı yaparak, yokluğun en ağır biçimi olan yetkisiz bir işlem yaptığı, işlemin amaç yönünden de sakat olduğu” dikkate alındığında, 6723 sayılı Kanunun dava konusu yaptığımız hükümlerinin öncelikle “yok hükmünde” olduklarının tespiti karar verilmelidir.

IV. ANAYASA’YA ŞEKİL BAKIMINDAN AYKIRILIK İDDİALARININ

GEREKÇELERİ

Anayasa’nın 148. maddesine göre, Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; Anayasa değişikliklerinde ise teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları üzerinde yapılır.

Ancak, anılan Anayasa maddesinde belirtilen şekil denetiminin, işlemin yetki unsuru bakımından geçerliliğini denetleme hususunu dışta bırakmış olduğu düşünülemez. Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi yetkisinin özünde, işlemi öncelikle “yetki” unsuru bakımından denetlemek yetkisi saklıdır. Zirâ teklif ve oylama çoğunluğuna ulaşıp ulaşılmadığı, ancak

hukuken geçerli bir işlemle ilgili olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle, şekil denetimi kapsamında, öncelikle, işlemde yetki unsuru bakımından sakatlık olup olmadığının araştırılması gerekir.

“Yetki” unsuru bakımından sakatlık, işlemi “şekil” bakımından da sakatlar; sağlıklı

ve hukuken geçerli bir işlem olarak doğmasına imkân bırakmaz.

Anayasa’nın 148. maddesinde şekil denetiminin oylama ve teklif çoğunluklarına ulaşılmış olup olmadığı hususları ile sınırlandırılmış olduğunu ve bu denetimin kapsamında yetki unsurunda sakatlık olup olmadığını araştırmanın bulunmadığını söylemek, Anayasa’nın kabûl edemeyeceği sonuçlara yol açar, “yasama yetkisinin saptırılmasına” ve “fonksiyon gaspına” geçit verir. Örneğin, yargısal bir işlemin teklif ve oylama çoğunluğuna uyulmak suretiyle TBMM tarafından kanun görünümünde yapılmasına ve şekil bakımından geçerli nitelik kazanmasına imkân tanır. Böyle bir duruma ise Anayasamızın izin vermiş olduğu düşünülemez. Çünkü bu, Anayasa’nın benimsemiş olduğu “hukuk devleti” ve “kuvvetler

ayrılığı” ilkeleri ile asla bağdaşmaz

“Yetki unsuru” bakımından denetim, bu nedenlerle -yukarıda da belirtildiği gibi-, Anayasa Mahkemesinin Anayasa’nın 148. maddesinin 2. fıkrası anlamında yapacağı şekil denetiminin, öncelikle yapılması gereken ayrılmaz bir parçasıdır.

6723 sayılı Kanun’a bakıldığında ise, davaya konu hükümlerinin teklif ve kabûl yeter sayıları bakımından sayısal açıdan Anayasa’ya uygun olmasına karşın, yetki unsuru bakımından yukarıda belirtildiği üzere, Anayasa’dan kaynaklanmayan bir yetkinin Anayasanın 2., 6. ve 138, 139, 140 ıncı maddelerine aykırı bir biçimde kullanılması yoluyla gerçekleştirildikleri ortadadır.

Şüphesiz, yargılama makamları, daha açık bir deyişle hâkimler ve savcılar görevlerinde bağımsız olmalıdır. Bu bağımsızlık, ciddi, giderek âdil bir yargılama için aynı zamanda bir zorunluluktur. Bu bağımsızlık, öncelikle yürütme organına karşı sağlanmalıdır. Zirâ hâkimlere ve savcılara karşı maddî ve manevî baskı, öncelikle yürütme organından gelir. İşte, bu nedenledir ki anayasalar, hâkimlerin, başta yürütme organına karşı bağımsızlıklarını sağlamak için çeşitli tedbirler alır ve yargı mensuplarına çeşitli güvenceler öngörür. Anayasamız da, hâkim ve savcılarının görevlerini huzur içinde, her türlü kaygı, maddî ve manevî baskıdan ve etkiden uzak biçimde yapabilmeleri için, mahkemelerin “bağımsız” olmaları gerektiğini kabûl etmiş (madde: 138) ve Devletin diğer memurlarından farklı olarak hâkim ve savcılara kimi “güvenceler” tanımıştır (madde: 139). Fakat ne yazık ki, dava konusu yapılan ve yokluğu ya da iptali istenen 6723 sayılı Kanun, bütün bu güvenceleri tamamen bertaraf eden ve “mahkemelerin bağımsızlığı” ilkesini ortadan kaldıran düzenlemeler ihtiva etmektedir.

Anayasa’nın 148. maddesinde tanımlanan “şekil” denetimi çerçevesinde, Anayasa’da ayrıca yazılı olmasa da “şekil” denetiminin özünde saklı bulunan işlemin “yetki” unsuru bakımından hukukî geçerliliğini araştırma ve tespit yetkisinin yargı organınca kullanılması; “yetki” unsuru bakımından yok hükmünde olan işlemlerin de “şekil” aykırılığı nedeniyle iptal edilmesi gerekir. Zirâ yetki unsuru açısından “yok” hükmündeki işlemlerin Anayasa’nın öngördüğü çoğunluklarla teklif ve kabul edilmiş olmaları onlara geçerlilik kazandırmaz.

Kaldı ki Anayasa'nın ilk üç maddesinde değişiklik öngören veya Anayasa'nın sair maddelerinde yapılan değişikliklerle doğrudan doğruya veya dolaylı olarak aynı sonucu doğuran herhangi bir yasama tasarrufunun da hukuksal geçerlilik kazanması mümkün değildir. 6723 sayılı Kanun, Anayasa'nın başlangıç ilkelerinde belirtilen kuvvetler ayrılığı ilkesi ve 2. maddede tarif edilen hukuk devleti ilkesine aykırılık taşıdığından şekil bakımından anayasal denetime tabidir. Anayasa Mahkemesinin aşağıda alıntı yapılan

7.7.2010 tarihli E. 2010/49 K.2010/87 sayılı Kararı'nda:

“Anayasa Mahkemesi 5.6.2008 tarihli ve E:2008/16, K:2008/116 sayılı kararında Anayasa'nın 148. maddesindeki, Anayasa değişikliklerinde şekil denetiminin “teklif ... şartına uyulup uyulmadığı” hususlarıyla sınırlı olduğunu ifade eden hükmün, “geçerli teklif” koşulunun bulunup bulunmadığına yönelik olarak yapılacak bir denetimi de içereceğine karar vermiştir.

Kurucu iktidarın siyasal düzene ilişkin temel tercihi Anayasa'nın ilk üç maddesinde, bunun somut yansımaları ise diğer maddelerde ortaya çıkmaktadır. 4. madde ise ilk üç maddenin güvencesi olma niteliği itibarıyla doğal olarak değiştirilmezlik özelliğine sahiptir. Bu durumda, Anayasa'nın 4. maddesi dâhil olmak üzere her bir maddede yapılacak değişikliklerin siyasal düzende değişikliklere ve kurucu iktidarın yarattığı anayasal düzende dönüşümlere yol açması mümkündür. O halde Anayasa'nın diğer maddelerinde yapılacak değişikliklerle Anayasa'nın 4. maddesinin yasama organı için çizdiği sınırların aşılma olasılığı gözardı edilemez.

Anayasa'nın ilk üç maddesinde değişiklik öngören veya Anayasa'nın sair maddelerinde yapılan değişikliklerle doğrudan doğruya veya dolaylı olarak aynı sonucu doğuran herhangi bir yasama tasarrufunun da hukuksal geçerlilik kazanması mümkün olmadığından, bu doğrultudaki tekliflerin sayısal yönden Anayasa'ya uygun olması tasarrufun geçersizliğine engel oluşturmayacaktır. Anayasa değişikliklerinin içerik yönünden denetimi, değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez ilkelerin doğrudan ya da dolaylı olarak ortadan kaldırılıp kaldırılmadığı veya içeriklerinin boşaltılarak anlamsız hâle getirilip getirilmediğine yönelik ve bununla sınırlı bir denetim olması gerekir.

Açıklanan nedenlerle Anayasa Mahkemesinin, 5982 sayılı Kanun'un 8., 14., 16., 19., 22., 25. ve 26. maddeleriyle Anayasa'da yapılan değişikliklerin, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini değiştiren ya da etkisizleştirerek anlamsızlaştıran bir nitelik taşıyıp taşımadığını inceleyebileceğinin ve bu nitelikte olduğuna karar vermesi halinde bu hükümleri Anayasa'nın 4. maddesindeki teklif yasağına aykırılık nedeniyle iptal edebileceğinin kabulü gerekir.”

şeklinde değerlendirmede bulunulmuştur. Bu açıdan teklif edilememe noktasında 6723 sayılı Kanun şekil bakımından Anayasa'ya aykırıdır.

Tüm bu açıklanmaya çalışılan gerekçelere binâen, Anayasa'nın başlangıç hükümlerine, 2, 6, 138, 139, 140 ncı maddelerine aykırı oldukları için yetki unsuru bakımından yoklukla malûl bulunan, teklif yeterliliği bulunmayan hükümler içeren 6723 sayılı Kanunun davaya konu yapılan maddelerinin “şekil bakımından” da iptal edilmesi gerekmektedir.

V. 6723 SAYILI KANUN'UN ESAS BAKIMINDAN ANAYASA'YA

AYKIRILIKLARI NEDENİYLE İPTALLERİ İSTENEN HÜKÜMLERİ

(İptali istenen madde, hüküm ve ibareler koyu ve italik gösterilmiştir).

6723 sayılı “Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 1. maddesi

6723 sayılı Kanun’un 1. maddesi aynen şöyledir:

“MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 9 uncu maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“3. Danıştay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Danıştay üyesi

seçilemez.

4. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Danıştay üyeliğine seçilip görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından, idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

5. Cumhurbaşkanı tarafından Danıştay üyeliğine seçilip idari yargıda bir göreve atanmak isteyenler, görev sürelerinin bitiminden bir ay öncesine kadar, idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunur. Talepte bulunanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar, başka bir göreve atanmak üzere Danıştay Başkanlığı tarafından Başbakanlığa bildirilir.

6. Görevi sona eren üyelerin Danıştay ile ilişkileri kesilir; ancak atamaları

gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

İptali istenen 1. maddenin tamamıdır.

1. 6723 sayılı “Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 12. maddesi

6723 sayılı Kanun’un 12. maddesi aynen şöyledir:

“MADDE 12- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27- 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak vekâlet edenler hariç olmak üzere, bu tarih itibarıyla Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Danıştay üyelikleri devam eder.

2. Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona erenlerden;

a) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından seçilenler arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca,

b) Cumhurbaşkanı tarafından seçilenler arasından Cumhurbaşkanınca, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde,

bu maddenin üçüncü fıkrasındaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Danıştay üyesi seçimi yapılır.

3. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Danıştay meslek mensuplarının kadro sayısı yüz on altıdır. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

4. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkra da belirtilen kadro

sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

5. İkinci fıkranın (a) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

6. İkinci fıkranın (b) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenlerden, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçim tarihinden itibaren beş gün içinde idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunanlar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından takip eden beş gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar ise başka bir göreve atanmak üzere Başbakanlığa bildirilir.

7. Altıncı fıkranın son cümlesi uyarınca atananlar, Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılmıyca kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.

8. Danıştay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu asıl üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu veya Cumhurbaşkanı tarafından yeniden Danıştay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren on iki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler hakkında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona erdiği tarihten itibaren ilgisine göre beşinci ve altıncı fıkra hükümleri uygulanır. Ancak idari yargıda bir göreve atanacaklar bakımından, 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır.

9. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder. Ancak, İdari Dava Daireleri Kurulunda görevi devam eden üye sayısının on dörtten fazla olması hâlinde, üyelerden hangilerinin görevlerine devam edeceği Başkanlık Kurulunca belirlenir.

10. Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

11. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Danıştay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kademinde dikkate alınır.

12. Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Danıştay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

13. Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 13 üncü maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Başkanlık Kurulunca kapatılıncaya kadar görevlerine devam ederler.

14. Başkanlık Kurulu, on üçüncü fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhâl Resmî Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

15. Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Danıştay Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Danıştay Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

16. İş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâlleriyle ilgili daireye devredilir.

17. Danıştay meslek mensupları kadro sayısı doksana düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kadro sayısı doksana düşünceye kadar 9 uncu maddeye göre yapılacak duyuru, sekizinci üyeliğin boşaldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde yapılır.”

İptali istenen 12. maddenin tamamıdır.

3. 6723 sayılı “Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına

Dair Kanun”un 17. maddesi

6723 sayılı Kanun’un 17. maddesi aynen şöyledir:

“MADDE 17- 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra

gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Yargıtay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

Görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından adli yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Görevi sona eren üyelerin Yargıtayla ilişkileri kesilir; ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

İptali istenen 17. maddenin tamamıdır.

6723 Sayılı “Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair

Kanun”un 22. maddesi

6723 sayılı Kanun’un 22. maddesi aynen şöyledir:

“MADDE 22- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak yeni seçim yapılncaya kadar görevlerine devam eden eski başkanlar hariç olmak üzere, bu tarih itibarıyla Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcivekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyelikleri devam eder.

Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona eren Yargıtay üyeleri arasından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, üçüncü fıkradaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Yargıtay üyesi seçimi yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay meslek mensuplarının (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcivekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı üç yüz ondur. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrada belirtilen kadro sayısını

aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Yargıtay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılncaya kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.

Yargıtay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu asıl üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yeniden Yargıtay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren on iki yıl görev yaparlar. Yeniden

seçilmeyenler ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği sona erdikten sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Ancak bu kişiler bakımından 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca seçim yapıldığı tarihten itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınır.

Birinci Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimden itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Yargıtay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Birinci Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 5 inci maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Birinci Başkanlık Kurulunca kapatılıncaya kadar görevlerine devam ederler.

Birinci Başkanlık Kurulu, on ikinci fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhâl Resmî Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

Birinci Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

İş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâlleriyle ilgili daireye devredilir.

Yargıtay meslek mensupları (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcıvekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı iki yüze düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.”

İptali istenen 22. maddenin tamamıdır.

VI. 6723 SAYILI KANUN’UN ESAS BAKIMINDAN ANAYASA’YA

AYKIRILIK İDDİALARININ GEREKÇELERİ

1. 6723 sayılı “Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair

Kanun”un 1. maddesinin Anayasa’ya aykırılığı

Anılan madde ile;

“MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 9 uncu maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“3. Danıştay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Danıştay üyesi

seçilemez.

4. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Danıştay üyeliğine seçilip görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından, idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

5. Cumhurbaşkanı tarafından Danıştay üyeliğine seçilip idari yargıda bir göreve atanmak isteyenler, görev sürelerinin bitiminden bir ay öncesine kadar, idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunur. Talepte bulunanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar, başka bir göreve atanmak üzere Danıştay Başkanlığı tarafından Başbakanlığa bildirilir.

6. Görevi sona eren üyelerin Danıştay ile ilişkileri kesilir; ancak atamaları

gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

Hükmü getirilmiştir.

6723 Sayılı Kanun’un 1. maddesi ile 2575 sayılı Danıştay Kanunu’nun 9. maddesine eklenen 3. fıkra ile Danıştay üyelerinin görev süreleri 12 yıl ile sınırlandırılmaktadır.

Hâkimlerin güvencelere sahip olmaması, onların objektif ve özgür bir biçimde karar vermelerine engel teşkil eder. Zira kişilerin temel hak ve hürriyetlerini sınırlayıcı, malvarlığı değerlerini azaltıcı kararlar verme yetkisiyle donatılan kişilerin, onlara hiçbir güvence sağlamadan, hukuk kuralları çerçevesinde, baskı altında kalmadan ve etkilenmeden, özgürce ve objektif olarak karar vermelerini beklemek mümkün değildir. Hâkim bağımsızlığının en önemli unsurlarından biri, hâkimlik teminatıdır. Diğer bir anlatımla, hâkim bağımsızlığının kabul edilmesi, her şeyden önce bu bağımsızlığa ilişkin birtakım teminatların sağlanmasıyla mümkün olabilir. Anayasa Mahkemesi de 10.04.2014 tarih ve 57/81 sayılı kararında; “Hukuk devleti ilkesinin temel bileşenlerinden olan yargı bağımsızlığı, insan haklarının ve özgürlüklerinin başlıca ve en etkin güvencesidir. Mahkemelerin bağımsızlığı ilkesi, hâkimlerin görevlerinde

bağımsız olduklarını ifade etmektedir. Hâkimlerin görevlerinde bağımsızlıkları ise onlara tanınan bir ayrıcalık olmayıp, adaletin dolaylı dolaysız her türlü etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan uzak dağıtılması amacını gütmektedir. Yargının bir karakteri olan bağımsızlık, hâkimin, çekinmeden ve endişe duymadan, Anayasa'nın öngördüğü gereklerden başka herhangi bir dış etki altında kalmadan, yansız tutumla, özgürce karar verebilmesidir. Hâkimlik teminatı da aynı amaca yönelik olup, hâkim ve savcılarının azledilmelerine, kendileri istemedikçe Anayasa'da öngörülen yaştan önce emekliye ayrılmalara, herhangi bir sebeple aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılmalarına engel oluşturmaktadır. Gerek mahkemelerin bağımsızlığı, gerekse hâkimlik teminatı ilkeleri, yargılama faaliyetine ilişkin ilkeler olup, esas olarak adil bir yargılama sistemini sağlama amacını gütmektedirler.

Anayasanın 139. maddesi, hâkim ve savcılarının azlolunamayacağını, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamayacağını güvence altına almıştır. Bu güvencenin temel amacı, erkler ayrılığının getirdiği bir sonuç olarak, yasama ya da yürütmenin tasarruflarıyla hâkimlerin azlolunamaması, emeklilik yaşıdan önce kendi istekleri olmadıkça görevden ayrılamamasını teminat altına almaktır. Böylelikle, erkler ayrılığına uygun olarak yargı bağımsızlığı tam olarak tesis edilmiş olur. Hâkimlik teminatının sağlanması, Anayasa'nın 140 ıncı maddesine göre, yargı mensuplarının görevlerini icra etmeleri bakımından ön koşuldur. Bu bakımdan hâkimlik teminatı, yargılama görevinin olmazsa olmazıdır. Anayasanın 138. maddesi ile tarif edilen mahkemelerin bağımsızlığı ilkesi de hâkimlik teminatının bir sonucudur. Bu açılardan 6723 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile Danıştay Kanunu'nun 9. maddesine eklenen 3. fıkra, Anayasa'nın 138. maddesinde düzenlenen mahkemelerin bağımsızlığı, 139. maddesinde düzenlenen hâkimlik ve savcılık teminatı; 140. maddesinde düzenlenen hâkimlik ve savcılık mesleğine ilişkin ilkelere açıkça aykırıdır.

Anayasanın 2. maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir" denilerek, hukuk devleti Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nitelikleri arasında sayılmıştır. Hukuk devleti, en basit tanımıyla, devletin iş ve eylemlerinin hukukla sınırlanması demektir. Anayasa Mahkemesine göre hukuk devleti; "... eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin önkoşullarından biri kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanmasıdır. Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar" (AYM., 07.04.2016, 2015/94, 2016/27) Bu açıdan Danıştay Kanununun 9. maddesine eklenen 3.fıkra Anayasa'nın 2.

maddesine aykırıdır.

Yargı, hukuk devletinin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Zira özellikle yasama ve yürütme faaliyeti çerçevesinde gerçekleştirilen eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi yargı tarafından yapılmaktadır. Getirilen düzenlemeyle, yargı mensupları için Anayasa'da öngörülen teminatlar ortadan kaldırılmak suretiyle, yargı, diğer erkler karşısında güçsüzleştirilerek hukuk devleti ilkesi ihlal edilmektedir. Zira bağımsız olmayan yargının, gerek yasama, gerekse idarenin faaliyetlerinin hukuka uygunluğu hakkında

objektif olarak bir değerlendirme yapması mümkün değildir. Bu yönüyle hâkimlik teminatı, hukuk devleti ilkesinin bir yansımasıdır.

Kuvvetler ayrılığının geçerli olduğu bir ülkede, yargının, yürütme ve yasama erkinden bağımsız olması gerekir. Yargının siyasi otoriteden bağımsız bir yapısının ve işleyişinin olması, hukuk devletinin olmazsa olmaz unsurlarından biridir. Yargı bağımsızlığının sağlanabilmesi için başlıca iki koşulun bir arada bulunması gerekir. Bunlardan ilki mahkemelerin bağımsızlığı, ikincisi ise hâkimlik teminatıdır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'ne göre, bağımsızlık kavramıyla; “yürütmeden ve taraflardan bağımsız olmak” anlaşılmalıdır (Ringeisen/Avusturya, 1971). Bağımsızlık, yargılama makamının yürütme başta olmak üzere diğer güçlerden ayrık, bağımsız olmasını, hiçbir erke, kurum ve kuruluşa, kişiye tabi olmamasını güvence altına alan bir kriterdir. Bu bakımdan bağımsızlık, yargılama makamının yasayla kurulmuş olmasının da doğal bir sonucudur (Clarke/Birleşik Krallık, 2005). AİHM, hâkimlerin görev süresinin, bağımsızlığın sağlanabilmesi bakımından belirleyici olan hususlardan biri olduğuna işaret etmektedir. Zira AİHM, bir organın, özellikle yürütmeden ve davanın taraflarından "bağımsız" olup olmadığını belirlerken (23.06.1981 tarihli Le Compte, Van Leuven ve De Meyere/Belçika kararı, par. 55), üyelerinin atanma tarzına ve görev sürelerine (aynı karar, parag. 57), dışarıdan gelebilecek baskılara karşı güvencelerinin varlığına (bk. 01.10.1982 tarihli Piersack/Belçika kararı, par. 27) ve bu organın bağımsız olduğu görüntüsü verip vermediğine (17.01.1970 tarihli Delcourt/Belçika kararı, par. 31) bakmak zorundadır (Campbell ve Fell/Birleşik Krallık). Bu nedenle Danıştay Kanunu'nun 9. maddesine eklenen 3. fıkra Anayasanın 90. maddesine de aykırılık içermektedir.

6723 Sayılı Kanunun 1. maddesi ile Danıştay Kanununun 9. maddesine eklenen 6.

fıkra, görevi sona eren üyelerin Danıştay ile ilişkilerinin kesileceği, ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük haklarının Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunacağına yer vermiştir. Söz konusu düzenlemeyle, Danıştay üyelerinin, Anayasanın 155. maddesinde yer alan hakimlik teminatını ortadan kaldırılmaktadır. Anayasanın 139. ve 140. maddesinde, yargıç ve savcılarının özlük haklarına ilişkin yasalarda yer alması gereken ilkeler gösterilerek, yasama organının bu ilkelere aykırı düzenlemeler yapmasının önüne geçilmek istenmiştir (m.139, 140). Bu kurallarla yargıçların, maddi, manevi kuşkulardan ve her türlü etkiden uzak tutulup, Anayasaya, yasalara ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre karar vermeleri amaçlanmış, yasal sorumluluğa ek olarak, vicdani sorumluluk da görev gereği onlara yüklenmiştir. Bu yönüyle Danıştay üyelerinin özlük haklarını ortadan kaldıran, hukuki güvenliği ihlal eden düzenleme Anayasanın 2, 139, 140 ve 155. maddelerine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

Keza 5 inci fıkra ile getirilen düzenlemede de Cumhurbaşkanı kontenjanından atanan üyelerin, hâkimlik yapmak üzere talepte bulunmamaları halinde, Başbakanlık tarafından bir göreve atanacakları hükme bağlanmıştır. Bu yolla, görev yaptıkları süre içinde, işlem ve eylemleri denetlenen yürütme organı, üyelerin gelecekleri ile ilgili karar verme yetkisi ile donatılarak, bağımsızlık ve hâkimlik teminatını sona erdirecek konuma getirilmiştir.

Danıştay üyelerinin görev süreleri ile ilgili Anayasa'da herhangi bir belirleme yapılmamıştır. Anayasa koyucunun, Anayasa Mahkemesi üyeleri yönünden görev süresine ilişkin bir sınırlama getirmesine rağmen (Ay. m.147), Danıştay yönünden böyle bir sınırlama öngörmemiş olması (Ay. m.155) bilinçli bir tercih olup, burada, yüksek mahkeme üyelerinin

tarafsız ve bağımsız olması amaçlanmıştır. Bu açıdan da Danıştay üyelerinin görev süresinin kısıtlanması Anayasanın 155. maddesine aykırıdır.

Anayasanın 155 inci maddesinin son fıkrasında mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı güvenceye alınmıştır. 6723 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile Danıştay Kanununun 9. maddesine eklenen 3. Fıkra mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı ilkelerine aykırılık içerdiğinden Anayasanın 155. maddesine aykırıdır.

Bunlarla birlikte, 6723 sayılı Kanunun 1. maddesi ile Danıştay Kanunu'nun 9.

maddesine eklenen 3. fıkranın Anayasa'ya aykırılık gerekçelerinin kabulü durumunda, aynı madde ile Danıştay Kanununun 9. maddesine eklenen 4, 5 ve 6. fıkraların da uygulama olanağı kalmayacağından, Yüce Mahkememizden, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 43. maddesinin 4. fıkrası uyarınca işlem yapılması da ayrıca talep edilmektedir.

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda, düzenleme Anayasa'nın 2., 90, 138., 139. 140.

ve 155. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

2. 6723 sayılı "Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair

Kanun"un 12. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Anılan düzenleme ile;

"MADDE 12- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 27- 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak vekâlet edenler hariç olmak üzere, bu tarih itibarıyla Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Danıştay üyelikleri devam eder.

2. Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona erenlerden;

a) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından seçilenler arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca,

b) Cumhurbaşkanı tarafından seçilenler arasından Cumhurbaşkanınca, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde,

bu maddenin üçüncü fıkrasındaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Danıştay üyesi seçimi yapılır.

3. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Danıştay meslek mensuplarının kadro sayısı yüz on altıdır. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

4. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkroda belirtilen kadro

sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

5. İkinci fıkranın (a) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

6. İkinci fıkranın (b) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenlerden, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçim tarihinden itibaren beş gün içinde idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunanlar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından takip eden beş gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar ise başka bir göreve atanmak üzere Başbakanlığa bildirilir.

7. Altıncı fıkranın son cümlesi uyarınca atananlar, Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılmıyca kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.

8. Danıştay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu asıl üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu veya Cumhurbaşkanı tarafından yeniden Danıştay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren on iki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler hakkında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona erdiği tarihten itibaren ilgisine göre beşinci ve altıncı fıkra hükümleri uygulanır. Ancak idari yargıda bir göreve atanacaklar bakımından, 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır.

9. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder. Ancak, İdari Dava Daireleri Kurulunda görevi devam eden üye sayısının on dörtten fazla olması hâlinde, üyelerden hangilerinin görevlerine devam edeceği Başkanlık Kurulunca belirlenir.

10. Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

11. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Danıştay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınır.

12. Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Danıştay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

13. Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 13 üncü maddede öngörülen

daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Başkanlık Kurulunca kapatılıncaya kadar görevlerine devam ederler.

14. Başkanlık Kurulu, on üçüncü fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhâl Resmî Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

15. Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Danıştay Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Danıştay Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

16. İş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerile ilgili daireye devredilir.

17. Danıştay meslek mensupları kadro sayısı doksana düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kadro sayısı doksana düşünceye kadar 9 uncu maddeye göre yapılacak duyuru, sekizinci üyeliğin boşaldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde yapılır.”

Hükmü getirilmiştir.

6723 sayılı Kanun’un 12. maddesi ile 2575 sayılı Kanun’a eklenen Geçici Madde 27’nin 1. fıkrasıyla, Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanlar dışındaki Danıştay üyelerinin üyeliklerinin sona erdirilmesi öngörülmüştür.

Bilindiği gibi, 1982 Anayasasının 138 inci maddesinde, “mahkemelerin bağımsızlığı”, 139 uncu maddesinde “hâkimlik ve savcılık teminatı”, 140 inci maddesinde de

“hâkimlik ve savcılık mesleği”ne ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Yargı bağımsızlığının sağlanabilmesi için, başlıca iki koşulun bir arada bulunması gerekir. Bunlardan ilki mahkemelerin bağımsızlığı, ikincisi ise hakimlik teminatıdır. Hâkimlerin güvencelere sahip olmaması, onların objektif ve özgür bir biçimde karar vermelerine engel teşkil eder. Zira kişilerin temel hak ve hürriyetlerini sınırlayıcı, malvarlığı değerlerini azaltıcı kararlar verme yetkisiyle donatılan kişilerden, onlara hiçbir güvence sağlamadan, hukuk kuralları çerçevesinde, baskı altında kalmadan ve etkilenmeden, özgürce ve objektif olarak karar verilebilmesini beklemek mümkün değildir. Hâkim bağımsızlığının en önemli unsurlarından biri, hâkimlik teminatıdır. Diğer bir anlatımla hâkim bağımsızlığının kabul edilmesi, her şeyden önce bu bağımsızlığa ilişkin birtakım teminatların sağlanmasıyla mümkün olabilir. İş bu düzenlemeyle Danıştay üyelerinin görevlerinin sona ereceğinin öngörülmesi, hâkimin görevini hür olarak icra etmesini sağlayan teminatları tamamen ortadan kaldırmaktadır.

Söz konusu düzenleme bir diğer yönüyle, 138 inci madde bağlamında da değerlendirilmelidir. Mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı, sadece yürütme ve diğer yargı organlarına karşı değil, yasama erkine karşı da geçerlidir. Bu bağımsızlık, yalnızca hâkimlerin emir ve/veya talimat almamasıyla sınırlı olarak düşünülmemelidir. Özlük hakları ve idari güvenceler yönünden de ele alınmalıdır. Yasama organının, hâkimlerin bağımsızlığını ortadan kaldıracı, yargı erkinin güvenilirliğini zedeleyici kuvvetler ayrılığı sisteminin ortaya koyduğu prensipleri örseleyen, hâkimlerin özlük haklarıyla ilgili yasama tasarruflarının bir hukuk devletinde kabul edilebilmesi mümkün değildir. Hukuk devletinde hâkimin bağımsızlığının mutlak bir şekilde tesis edilmesi, yargı bağımsızlığı açısından olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Hâkim güvencelerinin ortadan kaldırıldığı, yok sayıldığı bir düzende ne bağımsız bir yargıdan, ne de bir hukuk devletinin varlığından söz edilebilir. Bu bakımdan 6723 sayılı Kanunun 12. maddesi ile 2575 Sayılı Kanuna eklenen Geçici 27. maddenin 1.

fıkrası Anayasa'nın 138 inci maddesine aykırıdır.

Anayasanın 139 ve 140. maddelerinde, yargıç ve savcılarının özlük haklarına ilişkin yasalarda yer alması gereken ilkeler gösterilerek, yasama organının bu ilkelere aykırı düzenlemeler yapmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Nitekim 155 inci maddede de,

Danıştay üyelerinin seçim usulü, nitelikleri ile ilgili bazı kaideler öngörülmeyle birlikte, Danıştay üyelerinin görev süresiyle ilgili bir düzenlemeye de yer verilmemiştir. Anayasanın 155. maddesinin son fıkrasında üyeler bakımından mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı ilkelerine yer verilmiş olup, ayrıca Danıştay üyelerinin üyeliklerinin sona erdirilmesine ilişkin düzenleme yapılmadığından Danıştay üyeliklerinin sona erdirilmesi anılan Anayasa normuna da aykırılık oluşturmaktadır. Bu bağlamda 139 ve 140 ıncı maddenin öngördüğü güvenceler Danıştay üyeleri bakımından da cari olup, tüm Danıştay üyelerinin üyeliklerinin tek bir yasal düzenlemeyle sonlandırılması 139, 140 ve 155.

maddelere aykırıdır.

Anayasa'nın 2 nci maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir" denilerek, hukuk devleti Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nitelikleri arasında sayılmıştır. Hukuk devleti, en basit tanımıyla, devletin iş ve eylemlerinin hukukla sınırlanması demektir. Anayasa Mahkemesine göre hukuk devleti; "... eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin önkoşullarından biri kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanmasıdır. Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar" (AYM., 07.04.2016, 2015/94, 2016/27) Bu açıdan, 6723 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile 2575 sayılı Kanuna eklenen Geçici 27. maddenin 1. fıkrası Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır.

Ayrıca 12. maddenin 7. fıkrasında, 6. fıkranın son cümlesi uyarınca atananların Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam edecekleri; üyelikleri sona erenlerin ise seçim veya atamaları yapılan kadar bu

güvenceden faydalanacağı öngörülmüştür. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanınca Danıştay üyeliğine yeniden seçilmeyen yargıçlardan, idari yargıda görev almak üzere talepte bulunmayıp, Başbakanlıkça başka bir göreve atanırlar Danıştay üyeliğinden kaynaklanan tüm hakları kullanabilecekken, idari yargıda görev almak için talepte bulunanlar bu haklardan istifade edemeyecektir. Sonuç olarak, söz konusu hükümle, yeniden üye seçilmeyen yüksek yargıçlara adeta; “yargıçlığı bırakmaları halinde mali ve özlük haklardan faydalandırılmaya devam edilerek ödüllendirilecekleri söylenirken; idari yargı içerisinde kalıp yargıçlığa devam etmeleri halinde ise bu imkânlardan faydalanmayacakları tehdidi yöneltilmektedir.” Bu durum başlı başına hukuk devleti ilkesine ve hâkim teminatına, dolayısıyla Anayasa’nın 2 ve 139.

maddelerine aykırıdır.

Bununla birlikte, Danıştay üyelerinden bir bölümünün, üyeliklerin sona ermesinden sonra yeniden üyeliğe seçilmeleri imkânı getirilmektedir. Söz konusu düzenleme, Anayasa’nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik ilkesine de bu bakımdan aykırılık oluşturmaktadır.

Nitekim eşitlik ilkesi, bir hukuk devletinde, aynı statüde bulunanlar arasında herhangi bir ayrımcılık gözetmeksizin işlem yapılmasını gerekli kılar. Anayasa Mahkemesi; “Anayasa’nın 10. maddesinde yer verilen “yasa önünde eşitlik ilkesi” hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır...” (AYM. 12.06.2008, 2005/28, 2008/122) diyerek bu ilkenin önem ve mahiyetini ortaya koymuştur.

Somut düzenlemede, aynı ve eşit statüde bulunan hâkimler arasında bir fark oluşturularak sadece seçim usulü bakımından farklılıklar göz önünde bulundurulmak suretiyle bir kısım üyelere görevlerine devam edebilmeleri imkânı tanınması, eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Zira bu ilkenin amacı aynı durumda bulunan kişilerin aynı işlem ve muameleye tabi tutulmalarını sağlamak, eşit hukuki statüde bulunanlar arasında ayırım ve ayrımcılık yapılmasını önlemektir. Dolayısıyla düzenleme bu yönüyle Anayasa’nın 10.

maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Ayrıca 2575 sayılı Danıştay Kanunu’na eklenen Geçici 27. maddenin 1. fıkrasında yer verilen, “kanunun yürürlük tarihi itibarıyla Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Danıştay üyelikleri devam eder” şeklindeki hüküm de Anayasa’nın 10 uncu maddesine aykırılık oluşturmaktadır. Zira Danıştay’da görev yapan söz konusu yargı mensupları ile diğer üyeler arasında hangi gerekçelerle farklılık oluşturulduğu, bunların görevlerinin hangi sebeplerle sona ermediği hususunda herhangi bir açıklık yoktur. Şayet Tasarının genel gerekçesinde belirtildiği gibi, temelde istinafın yürürlüğe girmesine bağlı olarak Danıştay’ın daire ve üye sayısının değiştirilmesi amaçlanıyor ve söz konusu kanun yolunun yapısına uygun bir sistem oluşturulmaya çalışılıyorsa, Danıştay üyesi olmakla beraber, diğer üyelerden idari görev dışında bir farklılığı bulunmayan Başkan, Başkanvekili ve daire başkanlarının da üyeliklerinin sona erdirilmesi, aynı şekilde Danıştay Başsavcısının görevine son verilmemesi, eşitlik ilkesinin gereğidir. Bu ilkeye göre yasalar genel olmalı, belli bir kişinin hukuki durumunu değiştirmeye yönelik olmamalı yahut belli kişi ya da kişilerin hukuki statülerini korumaya matuf olarak ihdas edilmemelidirler. Nitekim Anayasa Mahkemesi de bir kararında; “Hukuk Devleti olabilmenin bir başka göstergesi de “genellik” ilkesine uyulmasıdır.

‘Yasaların genelliği’ ilkesi, özel, aktüel ve geçici bir durumu gözetmeyen, belli bir kişiyi hedef almayan, aynı statüde olan herkesi kapsayan kuralların getirilmesini zorunlu kılar (AYM., 31.05.2012, 2010/92, 2012/86)” diyerek bu hususa işaret etmiştir.

6723 sayılı Kanun’un 12. maddesi ile Danıştay Kanunu’na eklenen Geçici 27. maddenin Danıştay üyeliklerinin sona erdirilmesine ilişkin 1. fıkrasının Yüce Mahkemenizce iptali durumunda, Geçici 27. maddenin diğer fıkralarının da uygulama olanağı kalmayacağından, Yüce Mahkemenizden, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 43. maddesinin 4. fıkrası uyarınca işlem yapılması da ayrıca talep edilmektedir.

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda, iş bu düzenleme Anayasa’nın 2, 10., 138., 139., 140. ve 155 inci maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

3. 6723 sayılı “Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair

Kanun”un 17. maddesinin Anayasaya aykırılığı

Anılan düzenleme ile;

“MADDE 17- 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Yargıtay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

Görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından adli yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Görevi sona eren üyelerin Yargıtayla ilişkileri kesilir; ancak atamaları

gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

Hükmü getirilmiştir.

6723 Sayılı Kanunun 17. maddesi ile 2797 sayılı Kanunun 29. maddesinin 1. fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen 2. fıkra ile Yargıtay üyelerinin görev süreleri 12 yıl ile sınırlandırılmaktadır.

Maddede getirilen değişiklikle, 1982 Anayasası’nın 2. maddesinde yer verilen hukuk devleti ilkesine, 138. maddesinde düzenlenen mahkemelerin bağımsızlığı, 139. maddesinde düzenlenen hâkimlik ve savcılık teminatı; 140. maddesinde düzenlenen hâkimlik ve savcılık mesleğine ilişkin prensiplere aykırı hükümlere yer verilmiştir.

Anayasa’nın 2. maddesinde; “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir” denilerek, hukuk devleti Türkiye Cumhuriyeti’nin temel nitelikleri arasında sayılmıştır.

Hukuk devleti, en basit tanımıyla, devletin iş ve eylemlerinin hukukla sınırlanması demektir. Anayasa Mahkemesi’ne göre hukuk devleti; “... eylem ve işlemleri hukuka uygun,

insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin önkoşullarından biri kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanmasıdır. Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar” (AYM., 07.04.2016, 2015/94, 2016/27)

Yargı erki, hukuk devletinin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Zira özellikle yasama ve yürütme faaliyeti çerçevesinde gerçekleştirilen eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi yargı tarafından yapılmaktadır. Getirilen düzenlemeyle, yargı mensupları için Anayasada öngörülen teminatlar ortadan kaldırılmak suretiyle, yargı, diğer erkler karşısında güçsüzleştirilerek hukuk devleti ilkesi ihlal edilmektedir. Zira bağımsız olmayan yargının, gerek yasama, gerekse idarenin faaliyetlerinin hukuka uygunluğu hakkında objektif olarak bir değerlendirme yapması mümkün değildir. Bu yönüyle hâkimlik teminatı, hukuk devleti ilkesinin bir yansımasıdır. Mevcut Yargıtay üyelerinin görev süresinin 12 yıl ile sınırlandırılması hukuk güvenliği ilkesine de aykırı olduğundan Anayasa'nın 2. maddesine açıkça aykırılık içermektedir.

Hâkimlerin güvencelere sahip olmaması, onların objektif ve özgür bir biçimde karar vermelerine engel teşkil eder. Zira kişilerin temel hak ve hürriyetlerini sınırlayıcı, malvarlığı değerlerini azaltıcı kararlar verme yetkisiyle donatılan kişilerin, onlara hiçbir güvence sağlamadan, hukuk kuralları çerçevesinde, baskı altında kalmadan ve etkilenmeden, özgürce ve objektif olarak karar vermelerini beklemek mümkün değildir. Hâkim bağımsızlığının en önemli unsurlarından biri, hâkimlik teminatıdır. Diğer bir anlatımla, hâkim bağımsızlığının kabul edilmesi, her şeyden önce bu bağımsızlığa ilişkin birtakım teminatların sağlanmasıyla mümkün olabilir.

Anayasa Mahkemesi de, 10.04.2014 tarih ve 57/81 sayılı kararında; “Hukuk devleti ilkesinin temel bileşenlerinden olan yargı bağımsızlığı, insan haklarının ve özgürlüklerinin başlıca ve en etkin güvencesidir. Mahkemelerin bağımsızlığı ilkesi, hâkimlerin görevlerinde bağımsız olduklarını ifade etmektedir. Hâkimlerin görevlerinde bağımsızlıkları ise onlara tanınan bir ayrıcalık olmayıp, adaletin dolaylı dolaysız her türlü etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan uzak dağıtılması amacını gütmektedir. Yargının bir karakteri olan bağımsızlık, hâkimin, çekinmeden ve endişe duymadan, Anayasa'nın öngördüğü gereklerden başka herhangi bir dış etki altında kalmadan, yansız tutumla, özgürce karar verebilmesidir. Hâkimlik teminatı da aynı amaca yönelik olup, hâkim ve savcıların azledilmelerine, kendileri istemedikçe Anayasa'da öngörülen yaştan önce emekliye ayrılmalarına, herhangi bir sebeple aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılmalarına engel oluşturmaktadır. Gerek mahkemelerin bağımsızlığı, gerekse hâkimlik teminatı ilkeleri, yargılama faaliyetine ilişkin ilkeler olup, esas olarak adil bir yargılama sistemini sağlama amacını gütmektedirler. Hâkim ve savcılarının belirli süre ile yurtdışına gönderilmelerinin ise yargılama faaliyeti ile bir ilişkisi bulunmamakta olup, hâkim ve savcılarının yurt dışına gönderilmeleri konusunda HSYK'nın görevli kılınmamasının, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına aykırılığı da söz konusu değildir” ifadelerine yer vererek hâkimin bağımsızlığı ile hâkim teminatı arasındaki ilişkiye işaret etmiştir.

Söz konusu düzenleme bir diğer yönüyle, 138. madde bağlamında da değerlendirilmelidir. Mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı, sadece yürütme ve diğer yargı organlarına karşı değil, yasama erkine karşı da geçerlidir. Bu bağımsızlık, yalnızca hâkimlerin emir ve/veya talimat almamasıyla sınırlı olarak düşünülmemelidir. Özlük hakları ve idari güvenceler yönünden de ele alınmalıdır. Yasama organının, hâkimlerin bağımsızlığını ortadan kaldıracı, yargı erkinin güvenilirliğini zedeleyici kuvvetler ayrılığı sisteminin ortaya koyduğu prensipleri örseleyen, hâkimlerin özlük haklarıyla ilgili yasama tasarruflarının bir hukuk devletinde kabul edilebilmesi mümkün değildir. Hukuk devletinde hâkimin bağımsızlığının mutlak bir şekilde tesis edilmesi, yargı bağımsızlığı açısından olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Hâkim güvencelerinin ortadan kaldırıldığı, yok sayıldığı bir düzende ne bağımsız bir yargıdan, ne de bir hukuk devletinin varlığından söz edilebilir. Bu bakımdan 6723 sayılı Kanunun 17. maddesi ile 2797 sayılı Kanunun 29. maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen 2. fıkra Anayasanın 138. maddesine aykırıdır.

Anayasanın 139. maddesi, hâkim ve savcıların azlolunamayacağını, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayıramayacağını güvence altına almaktadır. Bu güvencenin temel amacı, erkler ayrılığının getirdiği bir sonuç olarak, yasama ya da yürütmenin tasarruflarıyla hâkimlerin azlolunamaması, emeklilik yaşından önce kendi istekleri olmadıkça görevden ayıramamasını teminat altına almaktır. Böylelikle, erkler ayrılığına uygun olarak yargı bağımsızlığı tam olarak tesis edilmiş olur. Hâkimlik ve savcılık teminatının sağlanması, Anayasanın 140. maddesine göre, yargı mensuplarının görevlerini icra etmeleri bakımından ön koşuldur. Bu bakımdan hâkimlik ve savcılık teminatı, yargılama görevinin olmazsa olmazıdır. Bu açıdan Yargıtay üyelerinin görev süresinin 12 yıl ile sınırlandırılması hükmü açıkça Anayasanın 139 ve 140. maddelerine aykırıdır.

Burada altı çizilmesi gereken bir başka husus, yapılmak istenen değişikliğin gerekçesidir. Düzenlemenin gerekçesinde, söz konusu düzenlemeyle Yargıtay üyelerinin görev sürelerinin 12 yıla indirilmesinin meşru olduğu savının dayanaklarından biri olarak, Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev sürelerinin de 12 yıl olduğuna vurgu yapılmıştır. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev süresi, Anayasa'nın 147. maddesinde hüküm altına alınarak belirlenmiştir. Maddeye göre; "Anayasa Mahkemesi üyeleri oniki yıl için seçilirler. Bir kimse iki defa Anayasa Mahkemesi üyesi seçilemez. Anayasa Mahkemesi üyeleri altmışbeş yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar. Zorunlu emeklilik yaşından önce görev süresi dolan üyelerin başka bir görevde çalışmaları ve özlük işleri kanunla düzenlenir. Anayasa Mahkemesi üyeliği, bir üyenin hâkimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymesi halinde kendiliğinden; görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceğinin kesin olarak anlaşılması halinde de, Anayasa Mahkemesi üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararı ile sona erer."

Buna karşılık, Yargıtay üyelerinin görev süreleri ile ilgili Anayasa'da herhangi bir belirleme yapılmamıştır. Anayasa koyucunun, Anayasa Mahkemesi üyeleri yönünden görev süresine ilişkin bir sınırlama getirmesine rağmen (Ay. m.147), Yargıtay yönünden böyle bir sınırlama öngörmemiş olması (Ay. m.154) bilinçli bir tercih olup, burada, yüksek mahkeme üyelerinin tarafsız ve bağımsız olması amaçlanmıştır. Nitekim Anayasanın 154. maddesinde; "Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar. Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir. Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri ve daire başkanları kendi üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca

üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla dört yıl için seçilirler; süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Yargıtayın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekilinin nitelikleri ve seçim usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir” denilmektedir.

Anayasa’nın 154. maddesinde, Yargıtaya üye seçilmek için gerekli olan temel usul ve kriterler belirlenmiş, kanunla düzenlenebilecek olan hususlar arasında üyelerin görev sürelerine yer verilmemiştir. Dolayısıyla, Anayasa’nın 154. maddesinde kanunla düzenlenebilecek hususların nelerden ibaret olduğu açıkça yazılarak verilen yetkinin sınırlandığı, Yargıtay üyelerinin görev süreleri konusunda yasama organına herhangi bir düzenleme yetkisi verilmediğini kabul etmek gerekir. Anayasada verilmemiş bir yetkinin yasama organı tarafından kullanılması mümkün değildir. Bu açıdan Yargıtay üyeliklerinin 12 yıl ile sınırlandırılması Anayasanın 154. maddesine aykırıdır. Ayrıca Anayasanın 154. maddesinin son fıkrasında, Yargıtay üyelerine ilişkin olarak çıkarılacak kanunların mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı ilkelerine uygun olması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Bu açıdan da Yargıtay üyelerinin görev sürelerinin 12 yıl ile sınırlandırılması Anayasa’nın 154. maddesine aykırıdır.

6723 Sayılı Kanunun 17. maddesi ile 2797 sayılı Kanunun 29. maddesinin 1. fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen 4 fıkra ile görevi sona eren üyelerin Yargıtay ile ilişkilerinin kesileceği, ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük haklarının Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunacağı öngörülmüştür. Anayasanın 139 uncu ve 140 ıncı maddelerinde, hâkim ve savcılarının özlük haklarına ilişkin yasalarda yer alması gereken ilkeler gösterilerek, yasama organının bu ilkelere aykırı düzenlemeler yapmasının önüne geçilmek istenmiştir (m.139, 140). Bu kurullarla hâkimlerin, maddi, manevi kuşkulardan ve her türlü etkiden uzak tutulup, Anayasaya, yasalara ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre karar vermeleri sağlanmak amaçlanmış, yasal sorumluluğa ek olarak, vicdani sorumluluk da görev gereği onlara yüklenmiştir. Bu yönüyle Yargıtay üyelerinin özlük haklarını ortadan kaldıran düzenleme Anayasanın 139 ve 140. maddesine aykırıdır. Ayrıca bu düzenleme hukuki güvenliği ihlal ettiğinden de Anayasanın 2. maddesine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)’ne göre, bağımsızlık kavramıyla; “yürütmeden ve taraflardan bağımsız olmak” anlaşılmalıdır (Ringeisen/Avusturya, 1971). Bağımsız yargılama makamı, yargılama makamının yürütme başta olmak üzere diğer güçlerden ayırık, bağımsız olmasını, hiçbir erke, kurum ve kuruluşa, kişiye tabi olmamasını güvence altına alan bir kriterdir. Bu bakımdan bağımsızlık, yargılama makamının yasayla kurulmuş olmasının da doğal bir sonucudur (Clarke/Birleşik Krallık, 2005).

AİHM, hâkimlerin görev süresinin, bağımsızlığın sağlanabilmesi bakımından belirleyici olan hususlardan biri olduğuna işaret etmektedir. Zira AİHM, bir organın, özellikle yürütmeden ve davanın taraflarından "bağımsız" olup olmadığını belirlerken (23.06.1981 tarihli Le Compte, Van Leuven ve De Meyere/Belçika kararı, par. 55), üyelerinin atanma tarzına ve görev sürelerine (aynı karar, parag. 57), dışarıdan gelebilecek baskılara karşı güvencelerinin varlığına (bk. 01.10.1982 tarihli Piersack/Belçika kararı, par. 27) ve bu organın bağımsız olduğu görüntüsü verip vermediğine (17.01.1970 tarihli Delcourt/Belçika kararı, par. 31) bakmak zorundadır (Campbell ve Fell/Birleşik Krallık).

Bu bakımdan Yargıtay üyelerinin görev sürelerinin 12 yıl ile sınırlandırılması Anayasa'nın 90. maddesine aykırıdır.

6723 sayılı Kanun'un 17. maddesi ile 2797 sayılı Yargıtay Kanunu'nun 29. maddesine eklenen 3 ve 4. fıkraların, Yargıtay üyeliklerinin 12 yıllı sınırlandırılmasına ilişkin 2. fıkranın Yüce Mahkemenizce iptali durumunda, uygulama olanakları kalmayacağından Yüce Mahkemenizden, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu Ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 43. maddesinin 4. fıkrası uyarınca işlem yapılması da ayrıca talep edilmektedir.

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda, 6723 Sayılı Kanununun Yargıtay üyelerinin görev sürelerinin 12 yıl ile sınırlandırılmasına ilişkin düzenlemesi ve buna bağlı olarak öngörülen düzenlemeler Anayasa'nın 2., 90., 138., 139., 140., ve 154. maddelerine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

4. 6723 sayılı “Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair

Kanun”un 22. maddesinin Anayasaya aykırılığı

Anılan düzenleme ile;

“MADDE 22- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak yeni seçim yapılncaya kadar görevlerine devam eden eski başkanlar hariç olmak üzere, bu tarih itibarıyla Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcıvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyelikleri devam eder.

Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona eren Yargıtay üyeleri arasından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, üçüncü fıkradaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Yargıtay üyesi seçimi yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay meslek mensuplarının (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcıvekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı üç yüz ondur. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrada belirtilen kadro sayısını

aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Yargıtay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılncaya kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.

Yargıtay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu asıl üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yeniden Yargıtay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren on iki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği sona erdikten sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ilgili dairesi tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Ancak bu kişiler bakımından 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca seçim yapıldığı tarihten itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınır.

Birinci Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimden itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Yargıtay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Birinci Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 5 inci maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Birinci Başkanlık Kurulunca kapatılıncaya kadar görevlerine devam ederler.

Birinci Başkanlık Kurulu, on ikinci fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhâl Resmî Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

Birinci Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

İş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerile ilgili daireye devredilir.

Yargıtay meslek mensupları (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcıvekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı iki yüze düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.”

Hükmü getirilmiştir.

6723 Sayılı Kanun’un 22. maddesi ile 2797 sayılı Kanun’a eklenen Geçici Madde 15’in 1. fıkrasında mevcut Yargıtay üyelerinin üyelikleri sona erdirilmektedir.

Anayasa’nın 139 ve 140. maddelerinde, yargıç ve savcılarının özlük haklarına ilişkin yasalarda yer alması gereken ilkeler gösterilerek, yasama organının bu ilkelere aykırı düzenlemeler yapmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Anayasa’nın 154. maddesinin son fıkrasında da Yargıtay üyeleri hakkındaki yasal düzenlemelerin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre olacağı düzenlenmiştir.

Anayasa’nın 139. maddesi, hâkim ve savcılarının azlolunamayacağını, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayırlamayacağını güvence altına almaktadır. Bu güvencenin temel amacı, erkler ayrılığının getirdiği bir sonuç olarak, yasama ya da yürütmenin tasarruflarıyla hâkimlerin azlolunamaması, emeklilik yaşından önce kendi istekleri olmadıkça görevden ayırlamamasını teminat altına almaktır. Böylelikle, erkler ayrılığına uygun olarak yargı bağımsızlığı tam olarak tesis edilmiş olur. Hâkimlik ve savcılık teminatının sağlanması, Anayasa’nın 140 ıncı maddesine göre, yargı mensuplarının görevlerini icra etmeleri bakımından ön koşuldur. Bu bakımdan hâkimlik ve savcılık teminatı, yargılama görevinin olmazsa olmazıdır. Bu açıdan Yargıtay üyelerinin görev sürelerinin sonlandırılması hükmü açıkça Anayasanın 139 ve 140. maddelerine aykırıdır.

Anayasa’nın 154. maddesinde, Yargıtaya üye seçilmek için gerekli olan temel usul ve kriterler belirlenmiş, kanunla düzenlenebilecek olan hususlar arasında üyelerin görev sürelerine yer verilmemiştir. Dolayısıyla, Anayasa’nın 154. maddesinde kanunla düzenlenebilecek hususların nelerden ibaret olduğu açıkça yazılarak verilen yetkinin sınırlandığı, Yargıtay üyelerinin görev süreleri konusunda yasama organına herhangi bir düzenleme yetkisi verilmediğini kabul etmek gerekir. Anayasada verilmemiş bir yetkinin yasama organı tarafından kullanılması mümkün değildir. Bu açıdan Yargıtay üyeliklerinin sonlandırılması Anayasa’nın 154. maddesine aykırıdır. Ayrıca Anayasanın 154. maddesinin son fıkrasında, Yargıtay üyelerine ilişkin olarak çıkarılacak kanunların mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı ilkelerine uygun olması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Bu açıdan da Yargıtay üyelerinin görev sürelerinin sonlandırılması Anayasa’nın 154.

maddesine aykırıdır.

Anayasa’nın 154. maddesinde de, Yargıtay üyelerinin seçim usulü, nitelikleri ile ilgili bazı kurallar öngörülmeyle birlikte, 154. maddede Yargıtay üyelerinin görev süresiyle ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu bağlamda 139. maddenin öngördüğü güvenceler Yargıtay üyeleri bakımından da cari olup, tüm Yargıtay üyelerinin üyeliklerinin tek bir yasal düzenlemeyle sonlandırılması hem 139. ve 140. maddelere, hem de hukuk devleti ilkesinin düzenlendiği 2. maddeye aykırılık oluşturmaktadır.

Söz konusu düzenleme bir diğer yönüyle, 138. madde bağlamında da değerlendirilmelidir. Mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı, sadece yürütme ve diğer yargı

organlarına karşı değil, yasama erkine karşı da geçerlidir. Bu bağımsızlık, yalnızca hâkimlerin emir ve/veya talimat almamasıyla sınırlı olarak düşünülmemelidir. Özlük hakları ve idari güvenceler yönünden de ele alınmalıdır. Yasama organının, hâkimlerin bağımsızlığını ortadan kaldıracı, yargı erkinin güvenilirliğini zedeleyici kuvvetler ayrılığı sisteminin ortaya koyduğu prensipleri örseleyen, hâkimlerin özlük haklarıyla ilgili yasama tasarruflarının bir hukuk devletinde kabul edilebilmesi mümkün değildir. Hukuk devletinde hâkimin bağımsızlığının mutlak bir şekilde tesis edilmesi, yargı bağımsızlığı açısından olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Hâkim güvencelerinin ortadan kaldırıldığı, yok sayıldığı bir düzende ne bağımsız bir yargıdan, ne de bir hukuk devletinin varlığından söz edilebilir. Bu bakımdan 6723 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile 2797 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 15'in Yargıtay üyelerinin görevlerini sonlandıran hükmü Anayasa'nın 138. maddesine aykırıdır.

Bununla birlikte, düzenlemede, "Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona eren Yargıtay üyeleri arasından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, üçüncü fıkradaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Yargıtay üyesi seçim yapılacağı" öngörülmüştür. Ayrıca, "Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcıvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyeliklerinin devam edeceği" kabul edilmiştir.

Yargıtay üyelerinden bir bölümünün, üyeliklerin sona ermesinden sonra yeniden üyeliğe seçilmeleri imkânı getirilmekte, Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcıvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyeliklerinin devam edeceği kabul edilerek, bu kimseler, diğer üyelerden farklı bir işleme tabi tutulmaktadır. Bu açıdan söz konusu düzenleme, Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik ilkesine aykırıdır.

Eşitlik ilkesi, bir hukuk devletinde, aynı statüde bulunanlar arasında herhangi bir ayrımcılık gözetmeksizin işlem yapılmasını gerekli kılar. Anayasa Mahkemesi; "Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen "yasa önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez" (AYM. 12.06.2008, 2005/28, 2008/122) diyerek bu ilkenin önem ve mahiyetini ortaya koymuştur.

Somut düzenlemede, aynı ve eşit statüde bulunan Yargıtay üyeleri arasında bir fark oluşturularak sadece seçim usulü bakımından farklılıklar göz önünde bulundurulmak suretiyle bir kısım üyelere görevlerine devam edebilmeleri imkanı tanınması, öte yandan, diğer üyelerin aksine Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcıvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyeliklerinin devam edeceğinin kabul edilmesi, eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Zira bu ilkenin amacı aynı durumda bulunan kişilerin aynı işlem ve muameleye tabi tutulmalarını sağlamak, eşit hukuki statüde bulunanlar arasında ayırım ve ayrımcılık yapılmasını önlemektir. Anılan düzenlemede, hukuki statüleri aynı olan üyeler arasında ayırım yapılarak, bir kısmının farklı işleme tabi tutulması, bu yönüyle Anayasa'nın 10 uncu maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

6723 sayılı Kanunun 22. maddesi ile Yargıtay Kanunu'na eklenen Geçici 15. maddenin Yargıtay üyeliklerinin sona erdirilmesine ilişkin 1. fıkrasının Yüce Mahkemenizce iptali durumunda, Geçici 15. maddenin diğer fıkralarının da uygulama olanağı kalmayacağından, Yüce Mahkemenizden, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 43. maddesinin 4. fıkrası uyarınca işlem yapılması da ayrıca talep edilmektedir.

Bu sebeple, bahsi geçen düzenleme Anayasa'nın 2, 10, 138, 139, 140 ve 154.

maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

VII. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Yukarıda da açıklandığı veçhile,

Yüksek mâlûmları olduğu üzere, Kamu Hukukunda yürütmeyi durdurma kararı verilebilmesi için iki şartın birlikte bulunması gerekmektedir.

Bu iki şarttan biri, düzenlemenin açıkça hukuka aykırı olması, diğeri ise dava konusu düzenlemenin uygulanması halinde ortaya telâfisi imkânsız veya telâfisi güç bir zararın doğacak bulunmasıdır.

İş bu dilekçemiz ile yokluğunun tespitini ya da iptallerini talep ettiğimiz dava konusu maddeleri, öngördüğü yasal düzenlemeler nedeniyle, yürürlüklerinin durdurulması için gerekli olan her iki şartı da taşımaktadır.

Zirâ davaya konu anılan Kanun hükümleri ile (yukarıda da açıklandığı veçhile), yargı erki, kuvvetler ayrılığı ilkesine tamamen aykırı bir biçimde, ayrı bir erkten çok, “yürütmenin güdümü, emir ve gözetimi altında görev yapan bir uydusu” haline getirilmek istenmekte, “mahkemelerin bağımsızlığı” ile “hâkimlik teminatı” ilkeleri tamamen çiğnenmekte, bağımsız yargı prensibi -deyim yerinde ise- rafa kaldırılmakta, âdetâ yürütmenin emrinde ve

“dönüştürme / siyasallaştırma” amacının güdüldüğü çok açık ve net bir biçimde görülebilmektedir.

Ayrıca, anılan Kanunla yapılan düzenlemelerin aynı zamanda yetki gasbı veya yetki tecavüzü niteliğini taşıdığı da kuşkusuzdur. Dava konusu somut olayda, gerçekleştirilen yetki gasbına cevaz verildiği takdirde, bundan böyle TBMM'nin yetkisi olmadığı bir anayasal alanda yetki kullanabilmesinin ve kanunları değiştirebilmekle yetkili olanlara, kanun değiştirme yöntemini kullanarak tâlî kurucu iktidara verilen Anayasayı değiştirme yetkisinin elinden alınmasının önü açılacaktır.

Yukarıda belirtilen ve yokluğunun saptanması ya da iptali istenen hükümler, Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bu hükümlerin uygulanması halinde bir yandan “kuvvetler ayrılığı” ilkesi ortadan kaldırılmış, öte yandan “mahkemelerin bağımsızlığı” ve “hâkimlik ve savcılık teminatı” konularında Anayasa'nın öngördüğü bütün kurallar ihlâl edilmiş olacağı ve bu ilkeler yönünden telâfisi imkânsız zararların doğacağı çok açık ve kesindir.

Dava konusu hükümler hakkında yürürlüğün durdurulması kararı verildiği takdirde, hukuk sistemimizde herhangi bir boşluk meydana gelmeyecek, sadece, Anayasa'ya aykırı olan uygulama durdurulmuş olacaktır.

Ancak, dava konusu hükümler yönünden “yürürlüğü durdurma” kararı verilmeyip de iptal kararı verilmesi halinde, bu iptal kararı büyük olasılıkla etkisiz kalacaktır.

Öte yandan, anayasal düzenin, hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti olmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken “hukukun üstünlüğü” ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende ise kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasa'ya açıkça aykırı olan “yokluklarının tespiti” ya da “iptalleri” istenen hükümlerin, iş bu dava sonuçlanıncaya kadar (6723 sayılı Kanun'un Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe gireceği olgusu da nazara alınarak) yürürlüklerinin de durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

VIII. SONUÇ VE İSTEM

01.07.2016 tarihli ve 6723 sayılı “Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik

Yapılmasına Dair Kanun”un;

1. 6723 sayılı Kanunun “ÖNCELİKLE TÜMÜNÜN YOK HÜKMÜNDE OLDUĞUNUN SAPTANMASINA”,

2. Bu talebimizin kabûle şayan görülmemesi halinde 6723 sayılı Kanunun “TÜMÜNÜN ŞEKİL BAKIMINDAN ANAYASA'YA AYKIRILIĞI NEDENİYLE İPTALİNE”,

3. Bu talebimizin de kabûle şayan görülmemesi halinde, 6723 sayılı Kanunun;

1. 1. maddesinin Anayasa'nın 2., 90, 138., 139. 140. ve 155. maddelerine,

2. 12. maddesinin Anayasa'nın 2, 10., 138., 139., 140. ve 155. maddelerine,

3. 17. maddesinin Anayasa'nın 2., 90., 138., 139., 140. ve 154. maddelerine,

4. 22. maddesinin Anayasa'nın 2., 10., 138., 139., 140. ve 154. maddelerine,

Aykırı olduklarından öncelikle “yok” hükmünde olduklarının tespitine ya da gerek şekil ve gerekse esas bakımından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, işbu dava sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”